

Notater fra gamle dager

Ved Knut Rolvsjord

I sogneprest Gjert Jul Feldtmanns beskrivelse over Opdal for 210 år siden berettes: «Alle Vand og Søer, som ligger i Øster og Sønder, ere nogenledes Fiskerige, men de i Vester ikke: iblandt disse ere et 2 Mile langt kaldet Dievle-Vandet |: fordi gemene Mand jevnlig der vil have seet adskilligt Spøgerie :| som aldeles ingen Fisk haver og skal vere u-sigeligt dybt.»

Navnet Djevlevatnet holdt seg til det på kartene ble skrevet Gjevilvatnet.

Vatnets strandlinje har engang ligget omtrent 10 m høyere enn nå. Den har gått noe lenger inn mot Gjærdedalen.

Det sies at under storflommen i 1789 brøt Blåhøtjønnen ut, og Gravbekken, som da tok nytt får, buldret slik, at det hørtes helt fram i bygda. De veldige steinmassene som er opplagt på østsiden av bekken, og spor etter et gammelt bekkefår synes å bekrefte riktigheten av dette.

Ørret har det vært i Gjevilvatnet i over 100 år. Jakt og fangst har i disse trakter vært drevet fra gammelt av. Ingen vet hvor lenge.

Flintfunn viser at det sannsynligvis har ferdes folk der i steinalderen. En gammel jernøks er funnet i Gjevilvatnet.

På Falkfangerhø ved Blåhø finnes spor etter hytter eller kjellere for falkefangst, antagelig fra det attende århundre.

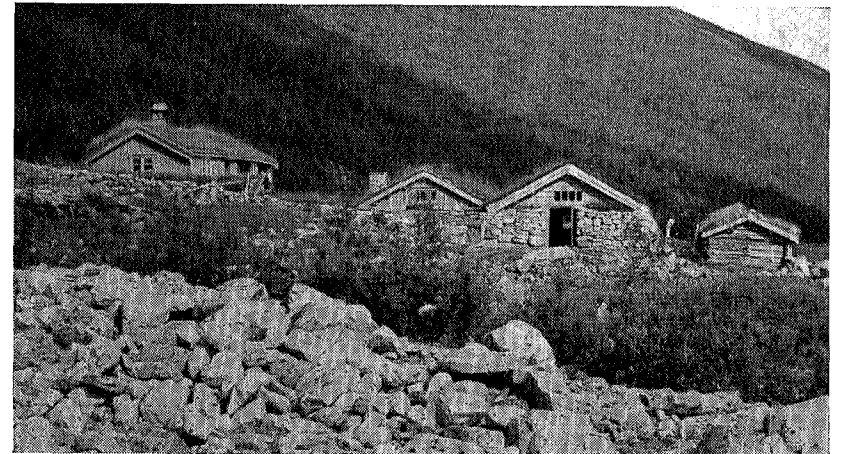
Bjørn, ulv og gaupe var engang nærgående på setrene, og der er ennå mange beretninger om det. Den mest navngjetne bjørnejeger het Ingebrigt Bak, populært kalt «Vetlbakkjin». Engang råket han og en kamerat på ei bingse med 2 unger. Det ble bestemt at Vetlbakkjin skulle skyte «stillskottet». Han såret bingsa, som begynte å daske på ungene for å få dem vekk. Deretter gikk den rett mot Vetlbakkjin, mens den kastet lyng og torv til alle kanter. Vetl-

bakkjin tok fatt på å la på nytt. Kameraten tok flukten. Da bjørnen fikk skottet mitt i bringa, var den fresende og på to kommet Vetlbakkjin så nær, at vesten hans ble rent hvit av fråde.

Vetlbakkjin var meget overtroisk. Han var redd for at noen annen skulde få ta i børsa hans. Han lå engang på rypefangst i Gjevilvassdalen. I «skjælet» (forstue, gang på seterbu) hadde han hengt opp noen ryper. Han og kameraten hans gikk til sengs og sovnet snart. Ut på natta våknet Vetlbakkjin ved at noe rumsterte ute i gangen. Søvndrukken grep han rifla og fyrte på en røyskatt, som var gått i kast med rypene. Han bommet og gikk inn og la seg igjen. Om en stund våknet han på nytt. Han så da ei vidunderlig vakker jente som sto ved senga og holdt i børsa hans. «Det var stygt av deg å ville skyte meg fordi om jeg ville ta meg ei rype,» sa hun. «Heretter skal du ikke ha lykke med børsa mer.» Dermed var jenta borte. Fra den dagen var det som om jaktlykken var blitt borte for ham. Rifla med krutthorn, kuleform og annet utstyr er ennå i behold.

I 1883 tok bjørnen ei geit og en kalv vestenfor Glupbekken. En morgen sommeren 1884 tok bjørnen en kalv på Rensbekkseter. Budeiene hørte at kalven skrek, og alt de fant igjen av den var tre føtter.

Knut Rolvsjord



Rensbekkseter

Fot. T. Reidar